

Aika 20.11.2024, klo 17:00

Paikka Rykmentin kokouskeskus, Rykmentintie 48, kokoustila Rykmentinpuiston sali

Käsiteltävät asiat

§ 79 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 80 Pöytäkirjan tarkastus

§ 81 Pääkirjaston hankesuunnitelman hyväksyminen

§ 82 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokousaikataulu 2025

§ 83 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan pöytäkirjojen tarkastaminen ja nähtävillä pitäminen 2025

§ 84 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksiin osallistuvat viranhaltijat 2025

§ 85 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan laskujen hyväksyjät 2025

§ 86 Sivistyksen toimialueen tiloja koskevat maksuperusteet

§ 87 Tuusulan kunnan ja Kellokosken Jäähalli Oy:n välinen ostopalvelusopimus kunnalta ostettavasta palvelusta sopimuskaudelle 2025

§ 88 Lapsiystävällinen kunta -työn edistymisen katsaus

§ 89 Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

§ 90 Muut asiat

Osallistujat

Kari Kinnunen, puheenjohtaja
Laura Vaarnas, 1. varapuheenjohtaja
Oscar Lindvall, sihteeri
Jukka Ahlgren
Saara Aulanko
Jania Kleimola
Elina Laine
Jorma Mattila
Markus Meckelborg
Sini Riihimäki
Henri Savolainen
Elina Väänänen
Mona Antas, vs talouspäällikkö
Asko Honkanen, kuntasuunnittelupäällikkö
Mikael Honkanen, nuorisovaltuuston edustaja
Kalle Ikkela, pormestari
Risto Kanerva, vapaa-aikapalveluiden päällikkö
Ulla Kinnunen, kulttuuri- ja museotoimenjohtaja
Satu Kuivasto, vt.kansliapäällikkö
Louna Leisti
Kati Lepojärvi
Arto Lindberg, apulaispormestari
Katri Rahkola, Kirjastotoimenjohtaja
Tiina Simons, sivistysjohtaja
Markus Torvinen, opetuspäällikkö
Veijo Viiru
Anna Yltävä, apulaispormestari

§ 79

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan läsnäolijat.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 80

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Valitaan tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Jukka Ahlgren ja Saara Aulanko.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 45, 14.05.2024

Tekninen lautakunta, § 65, 11.06.2024

Kunnanhallitus, § 267, 26.08.2024

Valtuustoasiain valmistelutoimikunta, § 16, 04.09.2024

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 81, 20.11.2024

§ 81

Pääkirjaston hankesuunnitelman hyväksyminen

TUUDno-2024-966

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 14.05.2024, § 45

Valmistelijat / lisätiedot:

Mika Savola, Katri Rahkola, Katja Elo, Tiina Simons, Asko Honkanen
mika.savola@tuusula.fi, katri.rahkola@tuusula.fi, katja.elo@tuusula.fi, tiina.
simons@tuusula.fi, asko.honkanen@tuusula.fi

kiinteistönhoitopäällikkö, Kirjastotoimenjohtaja, kehittämisspäällikkö, sivistysjohtaja,
kuntasuunnittelupäällikkö

Yleistä

Tuusulan pääkirjaston tarveselvityksen tavoitteena on perustella tilahankinnan tarpeellisuus tai olemassa olevan tilan muutostarve, kuvata alustavasti tarvittavat tilat ja niille asetettavat vaatimukset, tutkia vaihtoehtoiset käyttömahdollisuudet sekä arvioida eri ratkaisujen edullisuus. Tarveselvityksestä edetään hankesuunnitelman laatimiseen.

Tuusulan pääkirjaston nykyiset tilat toimivat alkuperäisesti käyttötarkoituksiltaan liiketiloiksi suunnitelluissa tiloissa, jotka muutettiin vuonna 2001 pääkirjastoksi. Pääkirjaston laajentunut palveluntarjonta on muuttanut tilatarvetta viime vuosikymmenten aikana. Nykyiset tilat eivät kaikilta osin vastaa tarvetta. Pääkirjaston tilatarpeet on selvitetty Opetus- ja kulttuuriministeriön laatusuosituksiin sekä käyttäjän vaatimusten perusteella nykytilanteeseen ja tulevaisuuden muuttuviin vaatimuksiin peilaten.

Tilatarpeen muuttumisen ohella nykyiseen kirjastorakennukseen kohdistuu peruskorjaustarvetta. Kuntoarvioon kirjattu pääkirjastorakennuksen peruskorjaus tulisi aloittaa viimeistään vuonna 2026.

Vanhan peruskorjaus tai uudisrakennus

Peruskorjausvaihtoehdon ohella on tarveselvitysvaiheessa jo tutkittu alustavasti vaihtoehtona toteuttaa uudet kirjastotoiminnan tarvitsemat tilat. Sijaintivaihtoehtoja on aiemmin selvitetty mm. Koskensillantie-Esikunnanpolku -asemakaavaluonnoksen yhteydessä ja sittemmin tarveselvitystä laadittaessa. Potentiaalisimmat sijainnit voisivat olla ns. hyvinvointikortteli uimahallin itäpuolella tai Hyrrän kortteli. Mikäli uudisrakennusvaihtoehto valitaan, tulee sijainnista tehdä ratkaisu kohtuullisen ripeällä aikataululla, jotta em. hybridihankkeiden toteutusvaihtoedot ovat vielä aikataulullisesti mahdollisia. Hankesuunnitelman tulee valmistua ennen korttelin muiden hankkeiden hankesuunnitelmien valmistumisen aikataulussa - arviolta vuoden 2024 aikana, jotta yhteishanke olisi mahdollinen.

Kirjastolaki ja palvelustrategia

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016, 6§ Yleisen kirjaston tehtävät) määrittää yleisen kirjaston tehtäviksi:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

Yleisiä kirjastoja tulee kehittää kirjastolain tavoitteiden mukaisesti, mikä tarkoittaa kirjastopalveluiden maksuttomuutta ja niiden lähipalveluluonteen säilyttämistä. Kirjastolain mukaan kirjastoja tulee kehittää avoimena oppimisen ja harrastamisen, kansalaistoiminnan tarpeita tukevin tiloina sekä digitaalista tasa-arvoa turvaavina toimijoina.

Tuusulan kunnan tavoitteena on, että kirjasto tukee ja nostaa esille kunnan arvojen mukaista toimintaa. Kunnan seuraavan sukupolven kirjastot ovat muuntojoustavia tiloja, joissa on otettu eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioon. Kirjastojen tulee olla Tuusulan asukkaille matalan kynnyksen osallistumisareenoita, jotka kannustavat aktiiviseen kansalaisuuteen. Kirjasto vahvistaa ja ylläpitää osallisuutta sekä tarjoaa kaikille kansalaisille puitteet osallistua ja rakentaa modernia yhteisöllisyyttä.

Kirjaston kävijämäärä

Seuraavien vuosikymmenten aikana Tuusulaan odotetaan merkittävää väestönkasvua. Opetus- ja kulttuuriministeriön laatusuosituksessa toimintaan soveltuvaa tilaa tulee olla vähintään 100 m²/1000 asukasta. Pääkirjaston kävijämäärät ovat kasvaneet vuosikymmenten aikana. Vuonna 2023 nähtiin ennätys vuosittaisissa kävijämäärissä, 219 190 asiakasta, mikä tarkoitti yli 10 % kasvua. Väestön- ja kävijämäärien kasvu osoittaa kirjastopalveluiden tarpeen kasvun.

Tarveselvityksessä tutkitut vaihtoehdot

	V1B Pääkirjaston kevyt peruskorjaus	V1B Pääkirjaston raskas peruskorjaus	V2 Pääkirjasto Hyrrään	V3A Pääkirjaston uudis- rakennus	V3B Uudis- rakennus sote- keskuksessa
Laajuus	2 500 brm ²	5 085 brm ²	4 750 brm ²	4 750 brm ²	4 750 brm ²
Vaihto- ehdon	Sijainti ennallaan Eri alkuperäinen rakennuksen käyttö- tarkoitus	Sijainti ennallaan Eri alkuperäinen rakennuksen käyttö- tarkoitus Toiminnallisia muutoksia	Kirjasto kauppa- keskuksen yhteydessä Keskon suunnitelmat toistaiseksi auki	Pääkirjasto itsenäisenä yksikkönään Vastaa täysin kirjaston tarpeisiin	Kirjasto osana muuta toimintaa Vastaa kirjaston tarpeisiin Tila- ohjelmaa rajoittavat

keskeiset hyödyt ja haitat	Ei mahdollista toiminnallisia muutoksia Ei vastaa tarpeeseen - Väistötilat vaativa hanke	Vaatii uusia tila- järjestelyjä Merkittäviä rakenteellisia muutoksia Väistötilat vaativa hanke	Muiden toimijoiden tarpeet huomioitava Ei väistö- tilojen tarvetta	Tilaohjelmaa rajoittavia tekijöitä ei ole Ei väistö- tilojen tarvetta	tekijät vähäiset Ei väistötilojen tarvetta
Vaihto- ehdon kustan- nukset	Kustannus- arvio 5 680 000 € Vain pakolliset korjaus- tarpeet huomioitu 15 v. tarkastelu- ajanjakso Tilamuutoksia ei ole huomioitu Ei vastaa nykytilanteen tilatarpeeseen Ei ratkaise tulevaa tilatarvetta	Kustannus- arvio 11 000 000 € Tilat ja talotekniikka uudistetaan kokonais- valtaisesti Tilamuutokset on huomioitu Rahoitus- kuluja ei huomioitu Toiminnan varusteet, kojeet ja laitteet - ei huomioitu Väistötilat ja muutot - ei huomioitu	Kustannus- arvio 25 650 000 – 36 765 000 € - Vuokrahinta- arvio 30 – 43 €/m2 - Toiminnan varusteet, kojeet ja laitteet eivät sisälly	Kustannus- arvio 17 100 000 € - Rahoitus- kulut eivät sisälly - Toiminnan varusteet, kojeet tai laitteet eivät sisälly - Väistötilat ja muutot eivät kuulu kustannus- arvioon	Kustannus- arvio 16 860 000 € - Rahoitus- kulut eivät sisälly - Toiminnan varusteet, kojeet tai laitteet eivät sisälly - Väistötilat ja muutot eivät kuulu kustannus- arvioon
Yhteenveto tuloista ja menoista	Tulot: + vuokratulo: 150 204 €/v (2023) Menot: -220 868 €/v (ylläpidon kustannukset 3 313 020 €/15v 5 680 000€ tai -11 000 000€ Tase/kirjanpito: (Haahtela) Tekninen arvo noin 6.4Meur Jälleenhankinta-arvo 12,5 Meur		Yhteenveto V2 tuloista ja menoista + 2 900 000€ (arvioitu tontin myyntitulo) - 510 000 € (purku- kustannukset)	Yhteenveto V3 tuloista ja menoista + 2 900 000€ (arvioitu tontin myyntitulo) - 510 000 € (purku- kustannukset - 1 660 000 € (tontista menetetty myyntitulot) - XX € (ylläpidon kustannukset 15 v. tarkennetaan) YHT. V3A - 16 370 000 €	

	YHT.5 680 000 tai -11 000 000 € HUOM! Ylläpidon kustannukset eivät sisälly	YHT. -23 260 000 - 34 375 000€	YHT. V3B - 16 130 000 € HUOM! Ylläpidon kustannukset eivät sisälly
--	---	--------------------------------------	--

Ehdotus

Esittelijä: Katja Elo, kehittämispäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- käydä asiasta lähetekeskustelun ja merkitä asian tiedoksi.
- esittää tekniselle lautakunnalle ja edelleen kunnanhallituksen hankesuunnitelman käynnistämistä edistettävän vaihtoehdon selvittämiseksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kuntasuunnittelupäällikkö Asko Honkanen ja kirjastotoimen johtaja Katri Rahkola esittelivät asiaa kokouksessa.

Tekninen lautakunta, 11.06.2024, § 65

Valmistelijat / lisätiedot:

Asko Honkanen

asko.honkanen@tuusula.fi

kuntasuunnittelupäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta käsitteli pääkirjaston tarveselvitystä 21.5.2024. Tämän jälkeen on vielä tehty laskelma, jossa esitetään arvio eri vaihtoehtojen kustannustehokkuudesta. Laskelmassa oletulle käyttöajalle. Laskelma osoittaa, että kustannustehokkaimmat vaihtoehdot ovat esitetyillä ole

Ve	Investointi M€	Rahoituskulut (3,3%) M€	Lainanhoitoaika v
1A Kevyt peruskorjaus	5,68	0,49	5,00
1B Raskas peruskorjaus	11,00	2,96	15,00
2 Uudisrakennus Hyrrän osana	30,00	vuokrahohde	vuokrahohde
3A Uudisrakennus hyvinvointikorttelissa	17,10	8,02	25,00
3B Osa sote-keskusta	16,86	7,92	25,00

Hyrrän vaihtoehdosta saadaan suunnitelma ja tarkennettu kustannusarvio lähiaikoina, jolloin vaihto

Ehdotus

Esittelijä: Pirjo Siren, kuntakehitysjohtaja

Tekninen lautakunta päättää merkitä pääkirjaston tarveselvityksen tiedoksi ja päättää ehdottaa kunn

- merkitä tiedoksi pääkirjaston tarveselvityksen
- käynnistää pääkirjaston hankesuunnitelman valmistelun ensisijaisesti vaihtoehdon 2 ja vaihtoe

Lisäksi tekninen lautakunta päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asia osalta valittömästi

Kokouskäsitely

Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun Cecilia Veikkolainen ehdotti vaihtoehto 1B:n isäystä pää

- käynnistää pääkirjaston hankesuunnitelman valmistelun ensisijaisesti vaihtoehtojen **1B**, 2 ja va

Tekninen lautakunta hyväksyi yksimielisesti lisäyksen.

Päätös

Tekninen lautakunta päätti merkitä pääkirjaston tarveselvityksen tiedoksi ja päätti ehdottaa kunnan päätää

- merkitä tiedoksi pääkirjaston tarveselvityksen
- käynnistää pääkirjaston hankesuunnitelman valmistelun ensisijaisesti vaihtoehtojen 1B, 2 ja va

Lisäksi tekninen lautakunta päätti tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asia osalta valittömästi k

---

Kunnanhallitus, 26.08.2024, § 267

Valmistelijat / lisätiedot:
Asko Honkanen
asko.honkanen@tuusula.fi
kuntasuunnittelupäällikkö

Ehdotus

Esittelijä: Kalle Ikkela, pormestari

Kunnanhallitus päättää

- merkitä tiedoksi pääkirjaston tarveselvityksen
- käynnistää pääkirjaston hankesuunnitelman valmistelun ensisijaisesti vaihtoehtojen 1B, 2 ja vaihtoehdon 3 (AB) pohjalta.

Kokouskäsitely

Kirjastotoimenjohtaja Rahkola ja kuntasuunnittelupäällikkö Honkanen selostivat asiaa kokouksessa.

Puheenjohtajan avattua asiasta keskustelun, jäsen Nyman ehdotti vaihtoehdon 2 poisjättämistä. Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Jäsen Laura Ávall saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 17.45.
Rahkola ja Honkanen poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen 19.51.

Asian käsittelyn jälkeen pidettiin tauko klo 19.51- 19.02.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

-
- merkitä tiedoksi pääkirjaston tarveselvityksen
  - käynnistää pääkirjaston hankesuunnitelman valmistelun ensisijaisesti vaihtoehdon 1B ja vaihtoehdon 3 (AB) pohjalta.
-

Valtuustoasiain valmistelutoimikunta, 04.09.2024, § 16

Valmistelijat / lisätiedot:
Asko Honkanen
asko.honkanen@tuusula.fi
kuntasuunnittelupäällikkö

Liitteet

- 1 Liite 1 Kuntoarvio Tuusulan kirjasto, khall 26.8.2024, Tuusulan Pääkirjasto Tarveselvitys,TILAOHJELMA 2024, khall 26.8.2024, valtmk 4.9.2024
- 2 Liite 2 Pääkirjaston nykyiset piirustukset, khall 26.8.2024, Tuusulan Pääkirjasto Tarveselvitys,TILAOHJELMA 2024, khall 26.8.2024, valtmk 4.9.2024
- 3 Liite 3 Tuusulan ilmasto-ohjelma, khall 26.8.2024, Tuusulan Pääkirjasto Tarveselvitys, TILAOHJELMA 2024, khall 26.8.2024, valtmk 4.9.2024
- 4 Liite 4 Vastauksia pääkirjaston tarveselvitykseen arkistotilojen osalta, khall 26.8.2024, Tuusulan Pääkirjasto Tarveselvitys,TILAOHJELMA 2024, khall 26.8.2024, valtmk 4.9.2024
- 5 Liite 5 Tuusulan Pääkirjasto tarveselvitys tilaohjelma, khall 26.8.2024, Tuusulan Pääkirjasto Tarveselvitys,TILAOHJELMA 2024, khall 26.8.2024, valtmk 4.9.2024
- 6 Tuusulan Pääkirjasto tarveselvitys, khall 26.8.2024, Tuusulan Pääkirjasto Tarveselvitys,TILAOHJELMA 2024, khall 26.8.2024, valtmk 4.9.2024

Kokouksessa esitellään pääkirjaston tarveselvitystä ja sen valmistelun tilannekatsausta.

Ehdotus

Esittelijä: Kalle Ikkela, pormestari

Valtuustoasiain valmistelutoimikunta päättää

- merkitä tilannekatsauksen tiedoksi.

Kokouskäsittely

Kuntasuunnittelupäällikkö Honkanen selosti asiaa kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 20.11.2024, § 81

Valmistelijat / lisätiedot:
Asko Honkanen
asko.honkanen@tuusula.fi
kuntasuunnittelupäällikkö

Liitteet

- 1 LIITE5B: Sähkö-järjestelmät, kvltk 20.11.2024

- 2 LIITE4 Hiilijalanjälkilaskelma, Kvltk 20.11.2024
3 LIITE5A LVIA-järjestelmät, kvltk 20.11.2024
4 Tuusulan pääkirjaston hankesuunnitelma, Kvltk 20.11.2024

Tarve lyhyesti

Tarve parantaa kirjastotoiminnan tiloja perustuu tarpeeseen kehittää toimintaa ja toisaalta nykyisen rakennuksen kunto. Tilatarpeen muuttumisen ohella nykyiseen kirjastorakennukseen kohdistuu peruskorjaustarvetta. Kuntoarvioon kirjattu pääkirjastorakennuksen peruskorjaus tulisi aloittaa viimeistään vuonna 2026. Kuntoarviota tarkempien tietojen saamiseksi Tilapalvelut on tilannut nykyisen pääkirjastorakennuksen kuntokartoituksen, joka valmistuu 11/2024.

Tuusulan pääkirjaston nykyiset tilat toimivat alkuperäisesti käyttötarkoituksiltaan liiketiloiksi suunnitellussa kiinteistössä, jotka muutettiin vuonna 2001 pääkirjastoksi. Pääkirjaston laajentunut palveluntarjonta on muuttanut tilatarvetta viime vuosikymmenten aikana. Nykyiset tilat eivät kaikilta osin vastaa tarvetta. Pääkirjaston tilatarpeet on selvitetty Opetus- ja kulttuuriministeriön laatusuosituksiin sekä käyttäjän vaatimusten perusteella nykytilanteeseen ja tulevaisuuden muuttuviin vaatimuksiin peilaten. Tuusula ja Hyrylän alue on yksi voimakkaiten kehittyvimpiä alueita Tuusulassa. Kunnan kasvusta noin 80 % sijoittuu Hyrylän suuralueelle. Väestönkasvu nojaa pääasiassa muista kunnista saatuihin muuttovoittoihin Työ- ja eläkeikäisten määrän ennustetaan kasvavan, samoin alle 7-vuotiaiden määrän. 8-15-vuotiaiden määrän elpymisen ennustetaan kohdistuvan eritoten Hyrylään.

Palvelut ovat sisällöltään ja saavutettavuudeltaan asiakaslähtöisiä. Tämä edellyttää asiakastarpeet huomioivaa palvelumuotoilua sekä helposti löydettävää ja saavutettavaa sijaintia suurten asiakasvirtojen näkökulmasta. Kirjaston tavoitteena on saavuttaa myös uusia tuusulalaisia, joille ei perinteinen kirjasto ehkä ole luonteva eri toimintojen, opiskelun ja työskentelyn tila. Kirjastosta pyritään luomaan akustisesti ja visuaalisesti miellyttävä kaikenikäisten kohtaamispaikka.

Vaihtoehtojen selvittäminen

Kunnanhallitus päätti 26.8.2024 § 267 käsitellessään pääkirjaston tarveselvitystä käynnistää pääkirjaston hankesuunnitelman valmistelun ensisijaisesti vaihtoehdon 1B ja vaihtoehdon 3 (AB) pohjalta. Tarveselvitystä käsiteltäessä ei katsottu olevan tarvetta selvittää vaihtoehtoa, jossa tehtäisiin vain minimikorjaustoimenpiteitä mahdollistamatta kirjastotoiminnan kehittämistä, mikä oli siten hankesuunnitelman laatimisen lähtökohta. Tuusulan pääkirjaston hankesuunnitelman tarkasteluvaihtoehdot ovat:

- Vaihtoehto 1 - nykyisen kiinteistön peruskorjaus ja laajennus. Vaihtoehdossa korjataan nykyinen rakennus ja laajennetaan kirjaston tiloja rakennuksen sisällä ent. sote-toimiston tiloihin. Rakennus asettaa jonkin verran rajoitteita toiminnan kehittämislle. Kustannusarvio 17,2 M€, käyttöikä peruskorjauksen jälkeen noin 20 vuotta.
- Vaihtoehto 3A - pääkirjasto sote-keskuksen laajenuksena myöhemmässä vaiheessa. Tilat vastaavat hyvin tiedossa olevaa tarvetta ja ovat muuntojoustavat. Tilojen yhdistäminen sote-keskukseen on suunniteltava jo ensivaiheessa. Kustannusarvio 22,7 M€, käyttöikä 100 vuotta edellyttäen n. 25 vuoden välein peruskorjausta.

- Vaihtoehto 3B - pääkirjasto rakennetaan uuden sote-keskuksen toteuttamisen yhteydessä. Tilat vastaavat hyvin tiedossa olevaa tarvetta ja ovat muuntojoustavat. Kustannusarvio 14,8 M€, käyttöikä 100 vuotta edellyttäen n. 25 vuoden välein peruskorjausta.

Vaihtoehtojen elinkaarioavaisuudet johtuvat eri aikakausien rakenteista ja rakentamistekniikasta. 1980-luvun rakennuksia ei useimmiten suunniteltu tai osattu toteuttaa kestäväksi 100 vuotta. Toisaalta ainakin talotekniikan käyttöikä lasketaan useimmiten n. 25 vuoden mittaiseksi, joten peruskorjaustarvetta syntyy nykyajankin standardeilla toteutettaviin rakennuksiin, vaikka rakenteellisesti ja rakennusosiltaan rakennus olisi hyvässä kunnossa.

Vaihtoehtojen toiminnallisista eroavaisuuksista

Ve1

Tilaa ei ole nykyisessä kirjastossa riittävästi kaikkiin tarvittaviin toimintoihin (yhteisölliset oleskelutilat, muunneltavat tapahtumatilat, kuntalaisten työskentelytilat, pajatilat jne.) Kirjastotoiminnan laajentaminen rakennuksen koillisosaan (ns. sote-tilat) on siten perusteltua. Hankesuunnitelmassa kuvatussa peruskorjausvaihtoehdossa tilatarpeet vastaavat tilaohjelmaa tilojen laajentumisen myötä. Rakenteista on mahdollista aiheutua rajoitteita tiloihin, jotka selviävät vasta korjattaessa.

Tästä huolimatta mm. omatoimikirjaston tilarajaus on huomattavasti helpompi tehdä uuteen kirjastoon, kun se voidaan ottaa huomioon suunnittelussa alusta asti. Tämä ei välttämättä onnistu nykyisessä kirjastossa.

Nykyinen kirjastosalissa on runsaasti kantavia pylviä, jotka tuovat haasteita tilan muuntojoustavuuteen ja toimintojen sijoitteluun.

Ve 3A ja 3B

Uudisrakentamisvaihtoehdoissa tilat vastaavat täysin tilaohjelman tarpeita, mahdollisuus tarjota uusia palveluja. Synergia sote-keskuksen tarjoamien palvelujen kanssa ja mahdollisuus tilahjelmien tehostamiseen (sote ja kirjasto).

Yhteistyömahdollisuudet kirjaston, Tuusulan yhteisötilojen ja Keusoten yhteisten tilojen välillä ovat näissä vaihtoehdoissa mahdollisia. Vaihtoehdossa V3B kirjaston ja sote-keskuksen tarjoamien palvelujen (lapsiperheet, ikäihmiset) on todettu täydentävän toisiaan, jolloin on luontevaa, että kirjaston ja sote-keskuksen välisiin sujuviin sisäisiin yhteyksiin kiinnitetään huomiota. Vaihtoehdossa V3A myöhemmin rakennettava kirjasto-osa voi mahdollisesti käsittää muutakin kuin julkishallinnollista tilaa, esimerkiksi asumista tai toimistotiloja. Tässäkin vaihtoehdossa on järjestettävä sisäinen kulkuyhteys pääkirjaston ja sote-keskuksen välille ja em. hyötyjä saavutetaan.

Hyvä saavutettavuus on yksi kirjaston tavoitteista. Linja-autoasema ja paikoitustalo mahdollistavat saavutettavuuden optimaalisimmin ja laajalti, eri kulkuvälineillä.

Kustannukset

Toteutuskustannukset (alv. 0 %) vaihtoehdoittain ovat seuraavat:

Raskas peruskorjaus, sisältää väistötilat ja muuttokustannukset	17 200 000 €
Pääkirjaston tilat hyvinvointikortteliin myöhemmässä vaiheessa (ve 3A)	22 700 000 €
Pääkirjaston tilat hyvinvointikortteliin sote-keskuksen toteutuksen yhteydessä (ve 3B)	14 800 000 €
Optio: Kunnan päätearkisto varikon yhteyteen (tilat n. 250 m ²), jolloin ed. investoinnit pienenevät.	825 000 – 875 000 €

Tarveselvitysvaiheessa tutkitun ja ve 3A:han sisältyvän kevyen peruskorjauksen rakennuskustannukset ovat 5,7 M€ ja kevyellä peruskorjauksella saavutettava elinkaari on enintään 15 vuotta. Kevyen peruskorjausvaihtoehdon lisäkuluja ovat: rakentamisen ajan rahoituskulut 490 000 €, henkilökunnan autopaikat 385 000 €, pääkirjaston ja arkiston väistötilat 2 800 000 € ja kirjaston muuttokustannukset 100 000 €. Näin ollen kevyen peruskorjauksen kulut yhteensä ovat noin 9,0 M€.

Kun otetaan huomioon lisäksi oletus rakennuksen käyttöiästä, uudisrakennusvaihtoehto 3B on kustannustehokkain.

Rahoitusvaihtoehdot

Vaihtoehdossa V3A ja V3B hyvinvointikorttelin hankkeen eri rahoitusmalleja varten järjestetyssä markkinakartoituksessa kävi ilmi, että kirjastotilojen mahdollista rahoittajaa ei ole löydettävissä. Investoreilla on mielenkiintoa hyvinvointikorttelin palvelutilojen rahoitukseen, mutta vain, mikäli kohteena olisi koko toteutus (sisältäen sote-keskuksen). Koska sote-keskus toteutetaan Keusoten omarahoitteisena, ei kirjastotilojen osalta ole tarjolla sijoittajavaihtoehtoa järkevin kustannuksin. Vaihtoehdon 1 toteutus tapahtuisi vuosien 2026 – 2028 aikana.

Vaihtoehdossa V3A kirjastotilojen toteuttaminen sote-keskuksen rakentamisen jälkeen voi alkaa esim. 5–15 vuoden kuluttua. Vaiheistamisen tarkoituksena on saada lisääaikaa tasapainottaa kunnan investoinneista syntynyttä ja syntyvää talustilannetta. Vaiheistaminen tuo teknisiä haasteita, aiheuttaa merkittävää häiriötä samassa rakennuskokonaisuudessa toimivalle sote-keskukselle, hidastaa toteutusta ja nostaa tilojen rakentamiskustannuksia. Kirjastotilojen toteuttaminen hyvinvointikortteliin viiveellä edellyttää kevyttä peruskorjausta nykyiseen kirjastokiinteistöön, mikä tekee tästä vaihtoehdosta epäedullisen. Kevyen peruskorjauksen tarve perustuu rakennusosien ja talotekniikan järjestelmien kuntoarvioon, jonka perusteella on laadittu pakollisten lyhyempiäikaisten toimenpiteiden arvio.

Vaihtoehdossa 3B alustavan aikataulun mukaan kilpailullinen neuvottelumenettely toteutetaan vuoden 2025 syksyyn mennessä ja sopimus kehitysvaiheesta allekirjoitetaan loppuvuodesta 2025. Urakkavaiheen tilaus allekirjoitetaan keväällä 2026. Rakentamisen on tarkoitus alkaa viimeistään vuoden 2026 kesällä siten, että rakennuksen tulee valmistua alustavasti kesällä 2028.

Päätearkisto

Jos pääkirjaston osalta valitaan muu kuin peruskorjausvaihtoehto ja nykyinen rakennus puretaan, tulee löytää uusi sijainti myös päätearkistolle. Kaikissa kirjaston osalta tutkituissa vaihtoehdoissa on tarkasteltu tilannetta, jossa pääkirjaston tiloihin sijoittuisi myös kunnan päätearkisto. Pääkirjaston hankesuunnitelmassa on myös esitetty nykyisellään pääkirjaston kellarissa sijaitsevan päätearkiston vaihtoinen sijoituspaikka suunnitteilla olevan kunnan varikon yhteyteen.

Päätearkiston toiminta ei ole siten kunnan muiden toimintojen kanssa linkissä, että niiden tulisi sijoittua ehdottomasti jonkin tietyn toiminnan yhteyteen. Päätearkiston sijaintia valittaessa kysymys on enemmänkin teknistaloudellinen.

Toteutettaessa päätearkiston ve 3A tai 3B:n mukaisesti niiden kustannusarvio 670 000 € sisältyy ed. kirjaston kustannusarvioihin. Mikäli halutaan toteuttaa päätearkisto esim. uuden varikon yhteyteen, on kustannusarvio 825 000 - 875 000 €. Kirjaston

---

peruskorjausvaihtoehdon ve 1 osalta on toettava, että harmillisesti arkiston väistötilakustannukset ovat noin 875 000 € (24 kk) eli käytännössä uusien tilojen toteuttamiskustannukset, koska arkistotilalle on asetettu mm. tiukat sisäilma- ja palosuojausvaatimukset. Ratkaisua, jossa päätearkisto jouduttaisiin siirtämään väistötiloihin kannattaa välttää.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että

VALTUUSTO päättää

- hyväksyä laaditun hankesuunnitelman
- että pääkirjasto hanketta edistetään vaihtoehto 3B:n mukaisesti eli toteuttamalla uudet kirjastotilat hyvinvointikortteliin 5729 samanaikaisesti uuden sote-keskuksen kanssa
- että päätearkiston hanketta edistetään toteuttamalla uudet tilat hyvinvointikortteliin 5729 samanaikaisesti uuden sote-keskuksen kanssa.

Lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- päättää ehdottaa kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus päättää käynnistää kirjastotilojen hankinnan kilpailutuksen perustettavien keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden lukuun.
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

§ 82

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokousaikataulu 2025

TUUDno-2024-2105

Valmistelijat / lisätiedot:

Tiina Simons

tiina.simons@tuusula.fi

sivistysjohtaja

Hallintosäännön mukaan toimielimen kokoukset pidetään toimielimen päättäminä aikoina. Kokoukset pidetään myös, jos puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- kokoontua v. 2025 pääsääntöisesti keskiviikkoisin kello 17 alkaen seuraavasti:
26.2. klo 18
26.3.
29.4.
10.6. (sivistyksen lautakuntien yhteiskokous, uusien lautakuntien perehdytys)
26.8. (yhteiskokous hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan kanssa, talouden puolivuotiskatsaus)
16.9. (talousarvioinfo)
24.9. (yhteiskokous hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan kanssa, talousarvio 2026 -käsittely)
22.10.
19.11.
9.12. klo 16
- että kokouskutsu, joka sisältää kokouksessa käsiteltävien asioiden esityslistan liitteineen lähetetään sähköisesti

*lautakunnan varsinaisille ja varajäsenille

*kunnanhallituksen edustajalle lautakunnassa

*tarkastuslautakunnan edustajalle lautakunnassa

*nuorisovaltuuston edustajille lautakunnassa

*esittelijälle sekä valmistelijoille

*pormestarille

*apulaispormestareille

*kansliapäällikölle

- toimittaa esityslistan liitteineen sähköisesti

*tarkastuslautakunnan puheenjohtajalle

*tarkastuslautakunnan edustajan varahenkilölle

*viestintäpäällikölle ja viestinnän asiantuntijalle

*hallintojohtajalle

*henkilöstöjohtajalle

*valtuustoryhmien puheenjohtajille

*pääluottamusmiehille

*tiedotusvälineille

- Kokoukset pidetään pääsääntöisesti avoimena (pl. avustuskokoukset)
- Mikäli ennen kokousta on tutustumiskäyntejä tai info-tilaisuuksia ne alkavat kello 17.00 ja kokous aloitetaan oheishjelman jälkeen.
- Kokoukset pidetään pääsääntöisesti aina lähikokouksena. Mikäli jäsen ei pääse osallistumaan kokoukseen, kutsutaan varajäsen paikalle. Mikäli etäkokous pidetään, se pidetään vain etäkokouksena. Hybridikokouksia ei pidetä.
- Kokouskutsu lähetetään vähintään neljä (4) päivää ennen kokousta. Kokouskutsu sisältää esityslistan käsiteltävistä asioista perusteluineen ja esittelijän ehdotukset lautakunnan päätöksiksi.
- Lautakunnan kokouksen esityslista julkaistaan Tuusulan kunnan www-sivuilla osoitteessa www.tuusula.fi.
Etusivu › Tuusula-tietoa › Päätöksenteko › Esityslistat, pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset

---

§ 83

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan pöytäkirjojen tarkastaminen ja nähtävillä pitäminen 2025

TUUDno-2024-2106

Valmistelijat / lisätiedot:
Tiina Simons
tiina.simons@tuusula.fi
sivistysjohtaja

Kuntalain (410/2015) 140 §:n mukaan valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Vastaava säännös on hallintosäännön 132 §:ssä.

Hallintosäännön 131 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää, että

- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan pöytäkirjan tarkastavat kaksi erikseen valittavaa pöytäkirjantarkastajaa, jotka valitaan aakkosjärjestyksessä. Pöytäkirjantarkastajaksi ei valita puheenjohtajaa.
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan pöytäkirja siihen liitettyine muutoksenhakuohjeineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa Tuusulan kunnan www-sivuilla osoitteessa www.tuusula.fi kuntalain 140 §:n ja hallintosäännön 132 §:n mukaisesti.

---

§ 84

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksiin osallistuvat viranhaltijat 2025

TUUDno-2024-2107

Valmistelijat / lisätiedot:

Tiina Simons

tiina.simons@tuusula.fi

sivistysjohtaja

Hallintosäännön 116 §:n mukaan toimielinten jäsenten ja esittelijän lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksessa pormestarilla, apulaispormestareilla ja kansliapäälliköllä on läsnäolo- ja puheoikeus. Toimielin päättää muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta.

Nuorisovaltuusto voi nimetä lautakuntien kokouksiin edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus. Nuorisovaltuuston edustajalla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta lautakuntien erikseen rajaamissa asioissa.

Toimielimen esittelijä tai puheenjohtaja voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntija voi olla läsnä kokouksessa asiasta käytävän keskustelun päättymiseen asti.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää, että

- viranhaltijoista ja työntekijöistä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksiin vakituisesti osallistuvat esittelijänä toimivan sivistysjohtajan lisäksi vapaa-aikapalveluiden päällikkö, kulttuuri- ja museotoimenjohtaja, kehittämispäällikkö ja pöytäkirjanpitäjänä toimiva hallintoasiantuntija/ toimialuesihteerit.
- nuorisovaltuuston edustajilla on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus, nuorisovaltuuston edustajalla ei kuitenkaan ole läsnäolo-oikeutta lautakuntien erikseen rajaamissa asioissa.
- esittelijällä ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan puheenjohtajalla on oikeus kutsua kokouksiin asiantuntijoita yksittäisessä asiassa.

§ 85

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan laskujen hyväksyjät 2025

TUUDno-2024-2176

Valmistelijat / lisätiedot:

Tiina Simons

tiina.simons@tuusula.fi

sivistysjohtaja

Kunnan toimielimet määräävät ne henkilöt, jotka toimielinten puolesta hyväksyvät kunnan suoritettavat menot ja kunnalle kannettavat tulot.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää oikeuttaa seuraavat henkilöt hyväksymään ajalla 1.1.-31.12.2025 laskuja ja tositteita.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- todeta, että sivistysjohtaja, kehittämisspällikkö, kulttuuri- ja museotoimenjohtaja, vapaa-aikapalveluiden päällikkö ja talouspäällikkö voivat olla olevan henkilön ollessa estynyt tai esteellinen, hyväksyä kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan toimialaan kuuluvat laskut ja tositteet.
- määrätä laskujen ja tositteiden hyväksyjiksi:

MUSEO- JA KULTTUUPALVELUIDEN palveluyksikön osalta kulttuuri- ja museotoimenjohtajan.

TUUSULAN OPISTON, KUVATAIDOKOULUN, TANSSITAITEEN sekä MUSIIKKIKOULUTUKSEN osalta kulttuuri- ja museotoimenjohtajan.

KIRJASTON palveluyksikön osalta kirjastotoimenjohtajan.

IT-MUSEON palveluyksikön osalta kulttuuri- ja museotoimenjohtajan.

RAHASTOJEN osalta kulttuuri- ja museotoimenjohtajan.

ALUEELLINEN NUORISOTYÖ JA TAPAHTUMAPALVELUT palveluyksikön osalta vapaa-aikapalveluiden päällikön.

LIIKUNTAPAIKAT JA ULKOILUPALVELUT palveluyksikön osalta vapaa-aikapalveluiden päällikön.

UIMAHALLI- JA TERVEYSLIIKUNTAPALVELUT palveluyksikön osalta vapaa-aikapalveluiden päällikön.

INVESTOINNIT: kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan osalta sivistysjohtajan.

§ 86

Sivistyksen toimialueen tiloja koskevat maksuperusteet

TUUDno-2024-2140

Valmistelijat / lisätiedot:

Risto Kanerva

risto.kanerva@tuusula.fi

vapaa-aikapalveluiden päällikkö

Nykytilanne

Sivistys- ja vapaa-ajan tilojen tilavarausten peruutuksista on tällä hetkellä linjattu seuraavasti: Mikäli hakija ei tarvitse myönnettyä vakiovuoroa, tulee se perua viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen käyttövuoron alkamisajankohtaa TuusInfoon. Myös yksittäiset käyttämättä jäävät vuorot (esim. ohjaaja sairaana tai joukkue pelimatalla) tulee perua mahdollisimman pikaisesti. Myöhässä peruutetuista vuoroista peritään maksullisissa vuoroissa käyttökorvaus. Kouluilla on mahdollisuus perua vakiovuorot niiltä ajankohdilta, kun koulu tarvitsee tilat omaan käyttöönsä. Koulu ilmoittaa vakiovuorojen peruuttamisesta viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen.

Yksittäisten varausten kohdalla on tarpeellista määritellä mihin mennessä varaaja voi perua vuoron maksutta. Ajoissa tehdyt peruutukset mahdollistavat tilojen tehokkaamman käytön, koska maksuton peruutusmahdollisuus kannustaa varaajia perumaan käyttämättä jäävät vuoronsa. Kun vuorot perutaan ajoissa, vapautuu tiloista aikoja varattavaksi niitä tarvitseville. Ajan määrittäminen myös helpottaa käytettyjen vuorojen laskutusta ja vähentää laskuihin liittyviä reklamaatioita, kun maksuttoman peruutuksen ehdot on selkeästi määritelty.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää, että

- Yksittäisten käyttämättä jäävien vuorojen osalta peruutusehdot linjataan seuraavasti: Varattu vuoro pitää perua 7 vrk ennen varausta ilmoittamalla siitä TuusInfoon. Myöhässä peruutetuista vuoroista peritään maksullisissa vuoroissa käyttökorvaus.

§ 87

Tuusulan kunnan ja Kellokosken Jäähalli Oy:n välinen ostopalvelusopimus kunnalta ostettavasta palvelusta sopimuskaudelle 2025

TUUDno-2024-2143

Valmistelijat / lisätiedot:

Risto Kanerva

risto.kanerva@tuusula.fi

vapaa-aikapalveluiden päällikkö

Liitteet

1 Kellokosken Jäähalli ostopalvelusopimus luonnos 2025, kvltk 20.11.2024

Tuusulan kunnan konsernipalvelut ja vapaa-aikapalvelut ovat neuvotelleet Kellokosken Jäähalli Oy:n kanssa niin seurojen, kunnan ja yhtiön välisestä osakassopimuksesta kuin kunnan ja jäähallyhtiöiden välisestä ostopalvelusopimuksesta.

Nykyinen kunnan ja Oy:n välinen osakassopimus päättyy 31.12.2024. Sopimus perustuu jäähallin arkipäiväkäyttöön, joista kunta maksaa yhtiölle osakassopimuksissa määritellyt korvaukset tuntihintaan ja -määrään perustuen.

Nykyinen ostopalvelusopimus päättyy 31.12.2024. Kunnan (Tuusulan vapaa-aikapalvelut) ja Kellokosken Jäähalli Oy:n välisessä ostopalvelusopimuksessa yhtiö sitoutuu ostamaan kunnalta hallin kunnossapitopalvelun osakassopimuksen määrittelemän ajanjakson mukaisesti 1.1.2025-31.12.2025 välisenä aikana.

Tuusulan kunta on laskuttanut osakeyhtiötä kunnossapitotöistä vuosittain yhteensä 43 500 euroa (alv 0%). Uuden sopimuksen mukaan kunta laskuttaa sopimuskauden aikana yhtiötä kunnossapitopalveluista edelleen 43 500 euroa/vuosi (alv 0%).

Sopimukseen liitetään kuvaus keskeisistä tehtävistä, jotka kuuluvat sopimuksen piiriin.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- hyväksyä Tuusulan kunnan ja Kellokosken Jäähalli Oy:n väliseen sopimukseen tulevat muutokset kunnalta ostettavista palveluista sopimuskaudelle 1.1.2025-31.12.2025 ja oikeuttaa sivistysjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen Tuusulan kunnan ja Kellokosken Jäähalli Oy:n välillä.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto, § 13,08.06.2023
Lapsi- ja perheasiainneuvosto, § 27,02.11.2023
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, § 23,14.05.2024
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 44,14.05.2024
Kasvatus- ja sivistyslautakunta, § 43,14.05.2024
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 88, 20.11.2024

§ 88

Lapsiystävällinen kunta -työn edistymisen katsaus

TUUDno-2023-1379

Lapsi- ja perheasiainneuvosto, 08.06.2023, § 13

Valmistelijat / lisätiedot:
Annukka Luoderanta
annukka.luoderanta@tuusula.fi
hyvinvointikoordinaattori

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli on työväline, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin kunnan hallinnossa ja jokaisen lapsen arjessa. Tavoitteena ovat pysyvät, rakenteelliset muutokset kunnan toiminnassa.

Kehittämispäällikkö Katja Elo kertoo Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin vaatiman alkukartoituksen tekemisestä ja aikataulusta Tuusulassa.

Ehdotus

Lapsi- ja perheasiainneuvosto päättää

- merkitä tiedoksi Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin kuvauksen ja valmisteluprosessin.

Päätös

Lapsi- ja perheasiainneuvosto päätti

- merkitä tiedoksi Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin kuvauksen ja valmisteluprosessin.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto, 02.11.2023, § 27

Valmistelijat / lisätiedot:
Annukka Luoderanta
annukka.luoderanta@tuusula.fi
hyvinvointikoordinaattori

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli on työväline, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin kunnan hallinnossa ja jokaisen lapsen arjessa. Toimintamallin avulla kunnassa tunnistetaan parannuskohtia lasten oikeuksien toteutumiseksi ja määritellään toimenpiteitä, joiden

---

avulla lasten oikeudet toteutuisivat mahdollisimman hyvin. Toimintamalli myös auttaa kuntaa seuraamaan järjestelmällisesti lasten oikeuksien puolesta tehdyn työn edistymistä.

Tuusulan kunta valittiin joulukuussa 2022 mukaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin. Unicefin ja Tuusulan kunnan yhteistyö on käynnistynyt helmikuussa 2023 alkukoulutuksella, johon osallistui kunnan nimeämä koordinaatioryhmä. Parhaillaan kunnassa on käynnissä lähtötilanteen arviointi, eli nykytilan kartoitus. Nykytilan kartoituksen tulosten pohjalta kunta asettaa koko kunnan yhteiset Lapsiystävällinen kunta -työn tavoitteet ja toimenpiteet. Tämän jälkeen käynnistyy varsinaisen Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö.

Kehittämispäällikkö Katja Elo esittelee Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin alkukartoitustilannetta.

Ehdotus

Esittelijä: Annukka Luoderanta, hyvinvointikoordinaattori

Lapsi- ja perheasiainneuvosto päättää

- merkitä Lapsiystävällinen kunta -esittelyn tiedokseen
- keskustella Tuusulan lähtötilanteesta lapsiystävällisenä kuntana.

Päätös

Lapsi- ja perheasiainneuvosto päätti

- merkitä Lapsiystävällinen kunta -esittelyn tiedokseen
- keskustella Tuusulan lähtötilanteesta lapsiystävällisenä kuntana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, 14.05.2024, § 23

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Elo

katja.elo@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Alkukartoitus

Lapsiystävällinen kunta -alkukartoitus on valmistunut alkuvuoden 2024 aikana.

Indikaattorikartoituksen perusteella kuntamme vahvuuksia ovat

- Suoraan lasten ja nuorten toimintaa ohjaavissa asiakirjoissa lasten oikeudet ovat hyvin esillä.
- Agenda2030-painotuksen kautta ihmisoikeuskasvatukselle on keinoja eri ikäisten lasten ja nuorten palveluiden arjessa.
- Lasten ja nuorten osallisuudelle on hyviä rakenteita ja toimintatapoja palveluissa ja osallisuustyössä.
- Matalan kynnyksen maksuttomalle harrastustoiminnalle on selkeä ja pitkäkestoinen malli.
- Lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen ja toimintamahdollisuuksiin on panostettu paljon.
- Tahtoa ja halua lasten oikeuksien edistämiseen on meillä kaikilla.

Indikaattorikartoituksen perusteella kehittämistä vaativia kokonaisuuksia ovat:

- Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa
- Lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin.
- Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
- Yhdenvertaisuus
- Kunnan toiminnan suunnittelussa huomioidaan haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa olevien lasten ja perheiden näkökulma.
- Kunta ehkäisee syrjintää pyrkimällä vaikuttamaan kuntalaisten asenteisiin.
- Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (esim. koulukiusaamisen osalta ulkomaalaista syntyperää olevien ja toimintarajoitteisten lasten tilanne sekä kunnan sisäiset alueelliset erot).
- Lapsen etu
- Lapsi yksilönä: Lapsen edun ensisijaisuus on otettu huomioon systemaattisesti ja kattavasti kaikissa yksittäistä lasta koskevissa hallinnollisissa päätöksissä.
- Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAA) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.
- Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin sekä tekee lapsivaikutusten arviointia talousarviopäätöksistään (lapsibudjetointi eli LABU).
- Oikeus elämään ja kehittymiseen
- Kunnan lasten ja nuorten palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan palveluissa, tunnustetaan ja otetaan väkivalta lasten kanssa systemaattisesti puheeksi sekä ohjataan väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin.
- Osallisuus
- Kunnan palveluita koskeva palautteenkeruu on lapsiystävällistä, säännönmukaista ja järjestelmällistä.
- Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.

Lasten ja nuorten kuuleminen

Alkukartoitukseen kuuluvassa laajassa lasten ja nuorten kuulemisessa tärkeiksi kehittämiskokonaisuuksiksi nousivat seuraavat asiat:

- 1) Lasten osallisuuden kokemusten ja mahdollisuuksien vahvistaminen
- 2) Vapaa-ajanvieton ja harrastusmahdollisuuksien järjestäminen ja niistä tiedottamisen suuntaaminen tarkoituksenmukaisella tavalla
- 3) Kunnioittavan kohtaamisen mahdollistaminen kaikille lapsille: Hyvinvoinnin, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisääminen

---

Toimintasuunnitelman laatiminen

Luonnos Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmasta valmistui maaliskuussa 2024, ja eteni toimialueiden johtoryhmien ja kunnan johtoryhmän käsittelyn kautta Unicefin 1. seurantatapaamiseen 18.3.2024. Tapaamisessa koordinaatioryhmä sai laajasti palautetta ja ohjausta tavoitteista, toimenpiteistä, mittareista ja lasten ja nuorten osallisuudesta tavoitteiden toteuttamisessa.

Toimintasuunnitelmaan tulee nostaa vähintään viisi tavoitetta, joista yhden tulee olla lasten ja nuorten itsensä valitsema. Tuusulan kunnan toimintasuunnitelmaan valitut tavoitteet ovat:

1. Lasten valitsema tavoite: Lasten ja nuorten harrastustoiminnan saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan.
2. Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa -teemakokonaisuuden tavoite: Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
3. Lapsen etu -teeman tavoite: Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAa) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.
4. Vapaavalintainen tavoite valittiin osallisuus -teemasta: Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.
5. Toinen vapaavalintainen tavoite valittiin yhdenvertaisuuden teemasta: Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (esim. koulukiusaamisen osalta ulkomaalaista syntyperää olevien ja toimintarajoitteisten lasten tilanne sekä kunnan sisäiset alueelliset erot).

Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän vetämä toimintasuunnitelman viimeistely on käynnissä huhti-kesäkuussa 2024, ja toimintasuunnitelma tuodaan kunnan toimielinten hyväksymiskäsittelyyn elo-syyskuussa 2024.

Lapsiystävällinen kunta -työlle on avattu verkkosivut, joilla viestimme ajankohtaisista lasten ja nuorten ja lapsiystävällinen kunta -työn asioista: https://www.tuusula.fi/index.tpl?sivu_id=10560

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää

- käydä asiasta keskustelun ja merkitä Lapsiystävällinen kunta -työn tilannekatsauksen tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 14.05.2024, § 44

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Elo

katja.elo@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Alkukartoitus

Lapsiystävällinen kunta -alkukartoitus on valmistunut alkuvuoden 2024 aikana.

Indikaattorikartoituksen perusteella kuntamme vahvuuksia ovat

- Suoraan lasten ja nuorten toimintaa ohjaavissa asiakirjoissa lasten oikeudet ovat hyvin esillä.
- Agenda2030-painotuksen kautta ihmisoikeuskasvatukselle on keinoja eri ikäisten lasten ja nuorten palveluiden arjessa.
- Lasten ja nuorten osallisuudelle on hyviä rakenteita ja toimintatapoja palveluissa ja osallisuustyössä.
- Matalan kynnyksen maksuttomalle harrastustoiminnalle on selkeä ja pitkäkestoinen malli.
- Lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen ja toimintamahdollisuuksiin on panostettu paljon.
- Tahtoa ja halua lasten oikeuksien edistämiseen on meillä kaikilla.

Indikaattorikartoituksen perusteella kehittämistä vaativia kokonaisuuksia ovat:

- Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa
- Lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin.
- Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
- Yhdenvertaisuus
- Kunnan toiminnan suunnittelussa huomioidaan haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa olevien lasten ja perheiden näkökulma.
- Kunta ehkäisee syrjintää pyrkimällä vaikuttamaan kuntalaisten asenteisiin.
- Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (esim. koulukiusaamisen osalta ulkomaalaista syntyperää olevien ja toimintarajoitteisten lasten tilanne sekä kunnan sisäiset alueelliset erot).
- Lapsen etu
- Lapsi yksilönä: Lapsen edun ensisijaisuus on otettu huomioon systemaattisesti ja kattavasti kaikissa yksittäistä lasta koskevissa hallinnollisissa päätöksissä.
- Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAA) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.
- Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin sekä tekee lapsivaikutusten arviointia talousarviopäätöksistään (lapsibudjetointi eli LABU).
- Oikeus elämään ja kehittymiseen
- Kunnan lasten ja nuorten palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan palveluissa, tunnustetaan ja otetaan väkivalta lasten

kanssa syste-maattisesti puheeksi sekä ohjataan väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin.

- Osallisuus
- Kunnan palveluita koskeva palautteenkeruu on lapsiystävällistä, säännönmukaista ja järjestelmällistä.
- Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.

Lasten ja nuorten kuuleminen

Alkukartoitukseen kuuluvassa laajassa lasten ja nuorten kuulemisessa tärkeiksi kehittämiskokonaisuuksiksi nousivat seuraavat asiat:

- 1) Lasten osallisuuden kokemusten ja mahdollisuuksien vahvistaminen
- 2) Vapaa-ajanvieron ja harrastusmahdollisuuksien järjestäminen ja niistä tiedottamisen suuntaaminen tarkoituksenmukaisella tavalla
- 3) Kunnioittavan kohtaamisen mahdollistaminen kaikille lapsille: Hyvinvoinnin, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisääminen

Toimintasuunnitelman laatiminen

Luonnos Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmasta valmistui maaliskuussa 2024, ja eteni toimialueiden johtoryhmien ja kunnan johtoryhmän käsittelyn kautta Unicefin 1. seurantatapaamiseen 18.3.2024. Tapaamisessa koordinaatioryhmä sai laajasti palautetta ja ohjausta tavoitteista, toimenpiteistä, mittareista ja lasten ja nuorten osallisuudesta tavoitteiden toteuttamisessa.

Toimintasuunnitelmaan tulee nostaa vähintään viisi tavoitetta, joista yhden tulee olla lasten ja nuorten itsensä valitsema. Tuusulan kunnan toimintasuunnitelmaan valitut tavoitteet ovat:

1. Lasten valitsema tavoite: Lasten ja nuorten harrastustoiminnan saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan.
2. Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa -teemakokonaisuuden tavoite: Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
3. Lapsen etu -teeman tavoite: Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAA) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.
4. Vapaavalintainen tavoite valittiin osallisuus -teemasta: Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.
5. Toinen vapaavalintainen tavoite valittiin yhdenvertaisuuden teemasta: Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että

keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (esim. koulukiusaamisen osalta ulkomaalaista syntyperää olevien ja toimintarajoitteisten lasten tilanne sekä kunnan sisäiset alueelliset erot).

Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän vetämä toimintasuunnitelman viimeistely on käynnissä huhti-kesäkuussa 2024, ja toimintasuunnitelma tuodaan kunnan toimielinten hyväksymiskäsittelyyn elo-syyskuussa 2024.

Lapsiystävällinen kunta -työlle on avattu verkkosivut, joilla viestimme ajankohtaisista lasten ja nuorten ja lapsiystävällinen kunta -työn asioista: https://www.tuusula.fi/index.tpl?sivu_id=10560

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- käydä asiasta keskustelun ja merkitä Lapsiystävällinen kunta -työn tilannekatsauksen tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta, 14.05.2024, § 43

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Elo

katja.elo@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Alkukartoitus

Lapsiystävällinen kunta -alkukartoitus on valmistunut alkuvuoden 2024 aikana.

Indikaattorikartoituksen perusteella kuntamme vahvuuksia ovat

- Suoraan lasten ja nuorten toimintaa ohjaavissa asiakirjoissa lasten oikeudet ovat hyvin esillä.
- Agenda2030-painotuksen kautta ihmisoikeuskasvatukselle on keinoja eri ikäisten lasten ja nuorten palveluiden arjessa.
- Lasten ja nuorten osallisuudelle on hyviä rakenteita ja toimintatapoja palveluissa ja osallisuustyössä.
- Matalan kynnyksen maksuttomalle harrastustoiminnalle on selkeä ja pitkäkestoinen malli.
- Lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen ja toimintamahdollisuuksiin on panostettu paljon.
- Tahtoa ja halua lasten oikeuksien edistämiseen on meillä kaikilla.

Indikaattorikartoituksen perusteella kehittämistä vaativia kokonaisuuksia ovat:

- Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa

- Lapsen oikeudet (etenkin yhdenvertaisuus, osallisuus, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen) sisältyvät lasten kannalta keskeisiin, koko kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin.
- Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
- Yhdenvertaisuus
- Kunnan toiminnan suunnittelussa huomioidaan haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa olevien lasten ja perheiden näkökulma.
- Kunta ehkäisee syrjintää pyrkimällä vaikuttamaan kuntalaisten asenteisiin.
- Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (esim. koulukiusaamisen osalta ulkomaalaista syntyperää olevien ja toimintarajoitteisten lasten tilanne sekä kunnan sisäiset alueelliset erot).
- Lapsen etu
- Lapsi yksilönä: Lapsen edun ensisijaisuus on otettu huomioon systemaattisesti ja kattavasti kaikissa yksittäistä lasta koskevissa hallinnollisissa päätöksissä.
- Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAA) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.
- Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin sekä tekee lapsivaikutusten arviointia talousarviopäätöksistään (lapsibudjetointi eli LABU).
- Oikeus elämään ja kehittymiseen
- Kunnan lasten ja nuorten palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan palveluissa, tunnustetaan ja otetaan väkivalta lasten kanssa systemaattisesti puheeksi sekä ohjataan väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin.
- Osallisuus
- Kunnan palveluita koskeva palautteenkeruu on lapsiystävällistä, säännönmukaista ja järjestelmällistä.
- Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.

Lasten ja nuorten kuuleminen

Alkukartoitukseen kuuluvassa laajassa lasten ja nuorten kuulemisessa tärkeiksi kehittämiskokonaisuuksiksi nousivat seuraavat asiat:

- 1) Lasten osallisuuden kokemusten ja mahdollisuuksien vahvistaminen
- 2) Vapaa-ajanvieron ja harrastusmahdollisuuksien järjestäminen ja niistä tiedottamisen suuntaaminen tarkoituksenmukaisella tavalla
- 3) Kunnioittavan kohtaamisen mahdollistaminen kaikille lapsille: Hyvinvoinnin, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisääminen

Toimintasuunnitelman laatiminen

Luonnos Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmasta valmistui maaliskuussa 2024, ja eteni toimialueiden johtoryhmien ja kunnan johtoryhmän käsittelyn kautta Unicefin 1. seurantatapaamiseen 18.3.2024. Tapaamisessa koordinaatioryhmä sai laajasti palautetta ja ohjausta tavoitteista, toimenpiteistä, mittareista ja lasten ja nuorten osallisuudesta tavoitteiden toteuttamisessa.

Toimintasuunnitelmaan tulee nostaa vähintään viisi tavoitetta, joista yhden tulee olla lasten ja nuorten itsensä valitsema. Tuusulan kunnan toimintasuunnitelmaan valitut tavoitteet ovat:

1. Lasten valitsema tavoite: Lasten ja nuorten harrastustoiminnan saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan.
2. Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa -teemakokonaisuuden tavoite: Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.
3. Lapsen etu -teeman tavoite: Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arviointeja (LAVAA) toteutetaan kunnassa systemaattisesti.
4. Vapaavalintainen tavoite valittiin osallisuus -teemasta: Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.
5. Toinen vapaavalintainen tavoite valittiin yhdenvertaisuuden teemasta: Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään kunnassa niin, että keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne (esim. koulukiusaamisen osalta ulkomaalaista syntyperää olevien ja toimintarajoitteisten lasten tilanne sekä kunnan sisäiset alueelliset erot).

Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmän vetämä toimintasuunnitelman viimeistely on käynnissä huhti-kesäkuussa 2024, ja toimintasuunnitelma tuodaan kunnan toimielinten hyväksymiskäsittelyyn elo-syyskuussa 2024.

Lapsiystävällinen kunta -työlle on avattu verkkosivut, joilla viestimme ajankohtaisista lasten ja nuorten ja lapsiystävällinen kunta -työn asioista: https://www.tuusula.fi/index.tpl?sivu_id=10560

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää

- käydä asiasta keskustelun ja merkitä Lapsiystävällinen kunta -työn tilannekatsauksen tiedoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Sivistyksen lautakuntien yhteiskokous päättyi klo 18.57 tämän asian käsittelyn jälkeen.

Kasvatus- ja sivistyslautakunta jatkoi omaa kokoustaan klo 19.05.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 20.11.2024, § 88

Valmistelijat / lisätiedot:

Markus Torvinen
markus.torvinen@tuusula.fi
opetuspäällikkö

Tausta

Kesäkuussa 2021 tehtiin valtuustoaloite Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin hakemisesta. Valtuustoaloite ohjautui valmisteltavaksi sivistyksen toimialueelle ja vastaus käsiteltiin kasvatus- ja sivistyslautakunnassa lokakuussa, kunnanhallituksessa marraskuussa ja valtuustossa joulukuussa 2021.

- Valtuusto 28.6.2021 § 91: Kunnanhallitukselle valmisteltavaksi
- Johtoryhmä: Sivistystoimialueelle valmisteltavaksi
- Kasvatus- ja sivistyslautakunta 26.10.2021 § 104: Vastaus kunnanhallitukselle
- Kunnanhallitus 1.11.2021 § 425: Ehdotus valtuustolle
- Valtuusto 13.12.2021 § 177: Aloite käsitelty

Valtuustoaloitteessa todettiin, että sivistyksen toimialueen näkemyksen mukaan Lapsiystävällinen kunta -hakemusta voidaan lähteä edistämään siten, että hakemus pystyttäisiin jättämään syksyllä 2022. Lapsiystävällinen kunta -malli edellyttää sitoutumista kunnan kaikilta toimialueilta ja luottamustoimielimiltä. Asiaa käsiteltiin kunnanhallituksen kokouksessa 24.10.2022, jolloin todettiin, että

- Tuusulan kunta jättää hakemuksen Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin 31.10.2022 mennessä
- kunnan johtoryhmä toimii työn ohjausryhmänä ja Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä seurantaryhmänä
- Lapsiystävällinen kunta -koordinaattoriksi nimetään hakuvaiheessa sivistyksen kehittämispäällikkö Katja Elo ja oppimisen asiantuntija Laura Aalto

Vuoden 2023 ja kevään 2024 aikana toteutettiin osana toimintasuunnitelman valmistelua nykytilan kartoitus sekä määriteltiin toimenpiteitä ja tavoitteita. Toimintasuunnitelman viimeistely ja kunnan tavoitteiden asettelu saatiin valmiiksi kevään 2024 aikana, jonka jälkeen suunnitelma lähetettiin Suomen Unicefin arvioitavaksi. Tavoitteiksi on toimintasuunnitelmassa kirjattu seuraavia asioita:

Lapsen oikeudet tuodaan osaksi kunnan rakenteita. Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät perehdytetään lapsen oikeuksiin, ja lapsen oikeudet ovat osa kunnan perehdytysohjelmia. Toimenpiteinä ovat sähköisen koulutusmateriaalin laadinta, perehdytystilaisuudet eri kohderyhmille ja kunnan kaikkien toimialueiden osallistuminen Lapsen oikeuksien viikon toteuttamiseen.

Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Toimenpiteinä luodaan toimintamalli ja ohjeistus lasten ja nuorten näkemysten systemaattisempaan kuulemiseen ja selvittämiseen osana maankäytön ja tilojen suunnitteluprosesseja sekä lisätään nuorten tietoisuutta mahdollisuuksistaan osallistua kaupunkiympäristön suunnitteluun.

Lapsia koskevaa tutkimus-, kokemus- ja viranomaistietoa eritellään niin, että keskiarvon sijaan pystytään analysoimaan eri lapsiryhmien tilanne.

Toimenpiteissä määritellään hyödynnettävän lapsia koskevaa tutkimus- ja viranomaispohjaista tilastotietoa toiminnan suunnittelussa ja tunnistettavan kokemustiedon kautta ilmiöitä, joita on tarpeen analysoida tarkemmin.

Lapset nähdään huomioon otettavana ryhmänä. Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönoton ja systemaattiseen toteuttamisen tueksi laaditaan selkeät ohjeistukset sekä koulutussuunnitelma.

Parannetaan lasten ja nuorten harrastusten ja vapaa-ajan toiminnan saavutettavuutta. Tämä tavoite on lasten ja nuorten itse valitsema alkukartoituksen tulosten pohjalta. Saavutettavuuden parantamiseksi lisätään keinoja, joilla erityisesti 12–15-vuotiaat tuusulalaiset pääsevät osallistumaan harrastustoiminnan ja vapaa-ajan suunnitteluun ja järjestämiseen, sekä kehitetään monikielistä ja -kanavaista tiedottamista kerho-, harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksista.

Toimintasuunnitelma hyväksyttiin Suomen Unicefin toimesta 9.10.2024. Sen myötä kunta aloittaa toteuttamaan suunnitelmaa ja voi ottaa käyttöön UNICEFin LYK-kandidaattilogon. Seuraava virallinen kunnan ja Suomen UNICEFin seurantatapaaminen on tämän alkusyksyllä 2025, kun toimintasuunnitelmaa on toteutettu kunnassa noin vuosi. Tapaamisessa seurataan tavoitteiden ja toimenpiteiden sekä LYK-mallin pääperiaatteiden toteutumista.

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää

- käydä asiasta keskustelun ja merkitä Lapsiystävällinen kunta -työn tilannekatsauksen tiedoksi.

§ 89

Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

1. Sivistysjohtajan päätökset

11.11.2024 §99 Traktorimönkijät, hankinta

4.11.2024 §94 Luistinratojen jäädytyksen, auruksen ja harjauksen hankinta, vapaa-aikapalvelut

Ehdotus

Esittelijä: Tiina Simons, sivistysjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää olla ottamatta viranhaltijapäätöksissä käsiteltyjä asioita käsiteltäväksi.

§ 90

Muut asiat